

Czwartek, 5 maja 2022 r.

P9_TA(2022)0204

Trwające wysłuchania na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczące Polski i Węgier**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 5 maja 2022 r. w sprawie trwających wysłuchań na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczących Polski i Węgier (2022/2647(RSP))**

(2022/C 465/13)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 i art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
- uwzględniając Kartę praw podstawowych UE,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 września 2018 r. w sprawie wniosku wzywającego Radę do stwierdzenia, zgodnie z art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Węgry wartości, na których opiera się Unia ⁽¹⁾,
- uwzględniając uzasadniony wniosek Komisji z 20 grudnia 2017 r., złożony zgodnie z art. 7 ust. 1 TUE, w sprawie praworządności w Polsce: wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie stwierdzenia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską zasady praworządności (COM(2017)0835),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie decyzji Komisji o zastosowaniu art. 7 ust. 1 TUE w związku z sytuacją w Polsce ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie trwających wysłuchań na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczących Polski i Węgier ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 września 2020 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie stwierdzenia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską zasady praworządności ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2016 r. zawierającą zalecenia dla Komisji dotyczące ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 października 2020 r. w sprawie ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej – sprawozdanie roczne za lata 2018–2019 ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2020 r. ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 lipca 2021 r. w sprawie naruszeń prawa UE i praw obywateli LGBTIQ na Węgrzech w wyniku zmian prawnych wprowadzonych przez parlament węgierski ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 66.

⁽²⁾ Dz.U. C 129 z 5.4.2019, s. 13.

⁽³⁾ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 91.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 385 z 22.9.2021, s. 317.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 162.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 2.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 425 z 20.10.2021, s. 107.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 81 z 18.2.2022, s. 27.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 218.

Czwartek, 5 maja 2022 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 września 2021 r. w sprawie wolności mediów i dalszego pogarszania się stanu praworządności w Polsce ⁽¹⁰⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 października 2021 r. w sprawie kryzysu praworządności w Polsce i nadrzędności prawa UE ⁽¹¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 listopada 2021 r. w sprawie pierwszej rocznicy faktycznego zakazu aborcji w Polsce ⁽¹²⁾,
 - uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE,
 - uwzględniając standardowy tryb wysłuchań, o którym mowa w art. 7 ust. 1 TUE, zatwierdzony przez Radę 18 lipca 2019 r.,
 - uwzględniając decyzję kolegium komisarzy z 27 kwietnia 2022 r. o wszczęciu przeciwko Węgrom postępowania na mocy rozporządzenia w sprawie warunkowości ⁽¹³⁾,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 2 TUE Unia opiera się na wartościach takich jak poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, co jest również odzwierciedlone w Karcie praw podstawowych UE i zapisane w międzynarodowych traktatach dotyczących praw człowieka; mając na uwadze, że te wartości, wspólne państwom członkowskim i dobrowolnie przez nie przyjęte, stanowią podstawę praw mieszkańców Unii;
- B. mając na uwadze, że każde wyraźne ryzyko poważnego naruszenia przez państwo członkowskie wartości zapisanych w art. 2 TUE nie dotyczy wyłącznie tego państwa członkowskiego, lecz wywiera wpływ również na pozostałe państwa członkowskie i na ich wzajemne zaufanie, a także na charakter samej Unii i prawa podstawowe obywateli przysługujące im na mocy prawa Unii;
- C. mając na uwadze, że art. 7 ust. 1 TUE ustanawia etap zapobiegawczy, na którym Unia może interweniować w przypadku wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wspólnych wartości; mając na uwadze, że takie działanie zapobiegawcze obejmuje dialog z danym państwem członkowskim i ma zapobiec ewentualnemu zawieszeniu niektórych praw wynikających ze stosowania traktatów;
- D. mając na uwadze, że Komisja i Parlament zastosowały art. 7 ust. 1 TUE wobec Polski i Węgier po stwierdzeniu wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości, na których opiera się Unia;
- E. mając na uwadze, że prezydencje bardzo różnie podchodzą do organizacji wysłuchań; mając na uwadze, że Rada zorganizowała dotychczas pięć wysłuchań dotyczących Polski i trzy wysłuchania dotyczące Węgier na forum Rady do Spraw Ogólnych;
1. odnotowuje wysłuchania zorganizowane przez Radę na mocy art. 7 ust. 1 TUE w odpowiedzi na zagrożenia dla wartości określonych w art. 2 TUE w Polsce i na Węgrzech; ubolewa, że wysłuchania te nie doprowadziły do poprawy sytuacji w zakresie praworządności, demokracji i praw podstawowych w Polsce i na Węgrzech oraz że od czasu wszczęcia postępowań na mocy art. 7 ust. 1 sytuacja w obu krajach stale się pogarsza, co Komisja i podmioty międzynarodowe takie jak ONZ, Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie i Rada Europy udokumentowały w licznych sprawozdaniach i oświadczeniach, a Trybunał Sprawiedliwości UE i Europejski Trybunał Praw Człowieka potwierdziły w wielu orzeczeniach;
2. apeluje do Rady, aby udowodniła, że faktycznie zależy jej na poczynieniu znaczących postępów w postępowaniach toczących się na mocy art. 7 ust. 1 TUE, i aby zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z traktatów stała na straży wartości zapisanych w art. 2 TUE;

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 151.

⁽¹¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0439.

⁽¹²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0455.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii, Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1.

Czwartek, 5 maja 2022 r.

3. uważa, że procedura przewidziana w art. 7 ust. 1 będzie skuteczna tylko wtedy, gdy wysłuchania będą organizowane z odpowiednią częstotliwością i we właściwy sposób; dlatego z zadowoleniem przyjmuje wznowienie przez prezydencję francuską wysłuchań dotyczących obu krajów; zauważa jednak z zaniepokojeniem, że mimo wielokrotnych apeli Parlamentu wysłuchania nie są organizowane regularnie, nie są ustrukturyzowane ani otwarte; wzywa przyszłe prezydencje do organizowania wysłuchań regularnie, a przynajmniej raz w czasie prezydencji; apeluje do Rady o dopilnowanie, by wysłuchania na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczyły również aktualnych wydarzeń, na przykład związanych z naruszaniem praw podstawowych;
4. ponownie zwraca uwagę na nierozzerwalny związek między praworządnością, demokracją i prawami podstawowymi oraz przypomina Radzie i Komisji o tym, że już dawno apelował o uwzględnianie w ocenie sytuacji w zakresie praworządności w państwach członkowskich ciągłych naruszeń zasad demokracji i praw podstawowych w całej Unii, w tym ataków na wolność mediów i dziennikarzy, mniejszości, migrantów, prawa kobiet, prawa osób LGBTIQ+ oraz wolność zrzeszania się i zgromadzeń;
5. wzywa Radę, aby po każdym wysłuchaniu publikowała pełny protokół i przekazywała Parlamentowi odpowiednie podsumowanie; podkreśla, że wysłuchania muszą być obiektywne, oparte na faktach i przejrzyste, a zainteresowane państwa członkowskie muszą współpracować w dobrej wierze na wszystkich etapach procedury zgodnie z zasadą lojalnej współpracy zapisaną w art. 4 ust. 3 TUE;
6. podkreśla, że wysłuchania będą skuteczne tylko wtedy, gdy w ich następstwie Rada skieruje do zainteresowanych państw członkowskich konkretne zalecenia zgodnie z art. 7 ust. 1 TUE; w związku z nagłym pogorszeniem się sytuacji w obu krajach wzywa Radę do szybkiego przyjęcia takich zaleceń i określenia konkretnych terminów ich wdrożenia; podkreśla, że zgodnie z art. 7 ust. 1 jednomyślność w Radzie nie jest wymagana, kiedy chodzi o stwierdzenie istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości Unii i o skierowanie konkretnych zaleceń do państw członkowskich; sugeruje, że jeżeli sytuacja będzie się nadal pogarszać, Komisja i Rada powinny omówić dalsze kroki w celu ochrony wartości zapisanych w art. 2 TUE;
7. jest poważnie zaniepokojony tym, że zgodnie ze standardowym trybem wysłuchań, o którym mowa w art. 7 ust. 1 TUE, Parlament nie jest traktowany tak samo jak Komisja; uważa, że powinien zostać zaproszony na formalne posiedzenie Rady z uwagi na prawo inicjatywy i zasadę lojalnej współpracy między instytucjami zapisaną w art. 13 ust. 2 TUE; ponownie wzywa Radę, aby niezwłocznie przekazywała mu wszystkie informacje na każdym etapie procedury;
8. ubolewa, że kilka prezydencji Rady nie znalazło czasu na spotkanie ze wszystkimi właściwymi komisjami Parlamentu mimo oficjalnych zaproszeń; apeluje, aby ministrowie, którzy w przyszłości będą przewodniczyć Radzie do Spraw Ogólnych, stawiali się przed właściwymi komisjami Parlamentu co na najmniej raz w czasie trwania prezydencji w celu poinformowania Parlamentu o toczących się postępowaniach;
9. wzywa wszystkie państwa członkowskie do przestrzegania zasady nadrzędności prawa unijnego i zaleca, aby Rada przedyskutowała zagrożenia dla nadrzędności prawa UE w różnych toczących się w oparciu o art. 7 ust. 1 postępowaniach; uważa za szczególnie niedopuszczalne, że Polska i Węgry stale nie wykonują znacznej liczby wyroków wydanych przez Trybunał Sprawiedliwości UE i Europejski Trybunał Praw Człowieka; wzywa Radę do uwzględnienia tego faktu przy ocenie wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości określonych w art. 2 TUE;
10. apeluje do Komisji o wykorzystanie wszystkich dostępnych narzędzi, w szczególności przyspieszonych postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniosków o zastosowanie środków tymczasowych wnoszonych do Trybunału Sprawiedliwości UE, a także rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności, aby wyeliminować naruszenia przez Polskę i Węgry kluczowych dla Unii wartości wyrażonych w art. 2 TUE;
11. wzywa Komisję i Radę, aby nie zatwierdzały krajowych planów Polski i Węgier w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, dopóki oba kraje nie spełnią w całości wszystkich skierowanych do nich zaleceń w dziedzinie praworządności w ramach europejskiego semestru i dopóki nie wykonają wszystkich dotyczących ich wyroków Trybunału Sprawiedliwości UE i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka⁽¹⁴⁾; przypomina, że Komisja powinna wykorzystać wszystkie dostępne jej narzędzia w celu zapewnienia, aby obywatele i mieszkańcy tych państw nie zostali pozbawieni korzyści płynących z funduszy UE z powodu naruszenia praworządności przez ich rządy;

⁽¹⁴⁾ Obejmuje to między innymi spełnienie wszystkich 11 kryteriów określonych w art. 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17) i w załączniku V do tego rozporządzenia.

Czwartek, 5 maja 2022 r.

12. jest zdania, że ostatnie wydarzenia podczas toczących się wysłuchań na mocy art. 7 ust. 1 TUE ponownie zwracają uwagę na pilną potrzebę wprowadzenia, zgodnie z propozycją Parlamentu, unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych, w formie porozumienia międzyinstytucjonalnego i ze stałym cyklem politycznym w ramach instytucji UE; ubolewa nad tym, że Komisja i Rada odmówiły rozpoczęcia negocjacji w sprawie tego porozumienia międzyinstytucjonalnego oraz że w ciągu ostatnich sześciu lat nie poczyniono żadnych postępów; ponawia apel do Komisji i Rady, by niezwłocznie rozpoczęły negocjacje z Parlamentem w sprawie tego porozumienia;
13. odnotowuje, że 27 kwietnia 2022 r. Komisja w końcu wszczęła formalne postępowanie przeciwko Węgrom na mocy rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności, wysyłając pisemne powiadomienie; oczekuje, że Komisja jak najszybciej podejmie kolejne kroki oraz że Rada zobowiąże się politycznie do bezzwłocznego i priorytetowego pomyślnego zakończenia postępowania;
14. zauważa z zaniepokojeniem, że Komisja nie wszczęła takiego postępowania w odniesieniu do Polski, i wzywa ją do przeprowadzenia dalszej oceny i podjęcia działań na mocy rozporządzenia; ubolewa ponadto, że przy ocenie naruszeń zasad praworządności w państwie członkowskim Komisja stosuje najwęższą interpretację rozporządzenia, co skutecznie wyklucza poważne ryzyko wpływające na zarządzanie finansami Unii i jej interesy finansowe jako warunek umożliwiający uruchomienie mechanizmu warunkowości; przypomina, że rozporządzenie wyraźnie stanowi, że zagrożenie niezawisłości sądownictwa narusza zasadę praworządności;
15. zwraca się do ministrów Rady do Spraw Ogólnych, by podczas kolejnego wysłuchania na podstawie art. 7 ust. 1 poświęconego Węgrom, które ma się odbyć pod koniec maja, w pełni uwzględnili ustalenia Komisji zawarte w pisemnym powiadomieniu skierowanym do Węgier; podkreśla, że ustalenia Komisji powinny stanowić wystarczającą podstawę do przyjęcia przez Radę zaleceń w ramach procedury przewidzianej w art. 7 ust. 1 TUE;
16. przypomina ustalenia misji Parlamentu w Budapeszcie w dniach 29 września – 1 października 2021⁽¹⁵⁾ r. i w Warszawie w dniach 21–23 lutego 2022 r.⁽¹⁶⁾, w których opisano różne naruszenia przez Węgry i Polskę w dziedzinie demokracji, praworządności i praw podstawowych, w szczególności w odniesieniu do niezależności sądownictwa, wolności mediów, ataków na podmioty społeczeństwa obywatelskiego oraz dalszego pogarszania się sytuacji w zakresie praw osób LGBTQ+ i praw kobiet, a także domniemanego wykorzystywania oprogramowania szpiegowskiego Pegasus; wzywa Radę do pełnego wykorzystania tych ustaleń w pracach przy postępowaniach prowadzonych na podstawie art. 7 ust. 1;
17. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Komisji i Radzie, prezydentowi, rządowi i parlamentowi Polski oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Węgier, jak również rządowi i parlamentom państw członkowskich.

⁽¹⁵⁾ Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, sprawozdanie z wyjazdu delegacji ad hoc do Budapesztu (Węgry) w dniach 29 września – 1 października 2021 r., 26 listopada 2021 r., https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/LIBE-CR-699096_EN.pdf

⁽¹⁶⁾ Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, sprawozdanie z wyjazdu wspólnej delegacji komisji LIBE i AFCO do Warszawy (Polska) w dniach 21–23 lutego 2022 r., 31 marca 2022 r., https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/LIBE/DV/2022/03-31/Missionreport_EN.pdf